

7

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАТЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

В. В. Костюк

«__» _____ 2020 р.

Літературно-мистецька журналістика

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки **бакалавр**
спеціальності **061 – журналістика**
освітньо-професійна програма **журналістика**

Укладач Мірошніченко П. В., канд. філол. наук, доцент

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри журналістики

Ухвалено науково-методичною радою
факультету журналістики

Протокол №6 від «14» січня 2020 р.
Завідувачка кафедри журналістики

Протокол № 6 від «17» січня 2020 р.
Голова науково-методичної ради

(підпис)

Ю. В. Любченко

(ініціали, прізвище)

(підпис)

Н. В. Романюк

(ініціали, прізвище)

2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 06 – журналістика	<u>За вибором</u> <u>за вибором</u> студентів/ ВНЗ Ціка про фес. мрзоб.
	Спеціальність 061 – журналістика	
Розділів – 2	Освітньо-професійна програма <u>Видавнича справа та редагування</u> Рівень вищої освіти: бакалаврський	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 90		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2		Лекції 12 год.
		Практичні 26 год.
		Самостійна робота 52 год.
	Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів із основними мас-медійними способами подання інформації про літературу та мистецтво, навчити добачати позитивні та негативні риси журналістських матеріалів так званої «культурної» тематики, пробудити зацікавленість питаннями літературно-мистецької царини загалом, української культури зокрема.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів із панівними суспільствознавчими поглядами на стан і специфіку культури, масової зокрема, наголошуючи на дискусійних питаннях щодо її розвитку за умов глобалізації;
- систематизувати знання студентів про різноманітні зв'язки (взаємозв'язки) літератури та мистецтва з політикою;
- продемонструвати важливість фахового, авторського, журналістського погляду на літературно-мистецькі явища з огляду на їхні естетичну природу, глибину ідейного наповнення, цінності для автора/авторки та аудиторії;
- сформуувати належні вміння та навички зі створення якісних журналістських матеріалів на теми літератури й мистецтва.

Студенти повинні знати:

- що таке «масова культура», «популярна культура», а також панівні наукові погляди на їхню специфіку, особливості розвитку;
- етико-естетичні критерії оцінки творів літератури та мистецтва, зміну в їхньому трактуванні в епоху постмодернізму, метамодерну;

- ефективні журналістські методики опрацювання та способи донесення літературно-мистецької інформації для масової аудиторії;

вміти:

- якісно аналізувати твори мистецтва та літератури з використанням адекватного методологічного інструментарію;
- добирати фахових експертів і співпрацювати з ними задля поширення ґрунтовної інформації з літературно-мистецьких тем;
- створювати якісні журналістські матеріали на культурологічні теми широкого предметного спектра для різних медіа.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей)**:

- вміло орієнтуватися в інформації про роди, види, жанри та форми, стилі й напрями літератури та мистецтва, зокрема масової, видатних і популярних діячів закордонної й української культури та мистецтва;
- ґрунтовно аналізувати якісні журналістські матеріали на тему літератури та мистецтва, виявляти складники авторського стилю, зокрема автора/ки-експерта/ки;
- створювати якісні власні журналістські тексти з літературно-мистецької тематики.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Літературно-мистецька журналістика» пов'язана з курсами «Вступ до спеціальності», «Масова комунікація та інформація», «Теорія та методика журналістської творчості», «Історія української журналістики», «Креативне письмо», «Культурна проблематика ЗМІ», «Публіцистика».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Література та мистецтво в суспільно-політичному вимірі

Тема 1. До проблеми зв'язків (взаємозв'язків) літературно-мистецької царини та політики. Естетизація політичного та політизація мистецького: чи заполітизована масова українська свідомість? Література та мистецтво поза політикою: pro/ contra. Культурна дипломатія як суспільно-політичний феномен. Чи ефективна українська культурна дипломатія: критичний погляд на її минуле й теперішнє.

Тема 2. Масова культура в мас-медійному вимірі. Основні наукові підходи до визначення й інтерпретації поняття «масова культура». Масова культура і політичні ідеології. Економічні важелі впливу на розвиток мас-медійної культури. Феномен масової літератури. Масова українська література: генеза, рецепція, майбуття. Російськомовна література в Україні чи українська російськомовна література: література як ідентичність.

Тема 3. Чи чутні та почуті голоси митців і мисткинь? Літературно-мистецькі «парсуни» чи представники/ці інтелектуальної еліти: український вимір. Література та політика. Мистецтво як миротворчість. Провокація в літературі та мистецтві. Мистецтво і політичний екстремізм. Чи «вдячна» українська аудиторія українським письменникам/цям, митцям/ мисткиням?

Соціологічний і соціокультурний аналіз портрета масового споживача/ки в Україні.

Розділ 2. Стратегія та тактики якісної масової комунікації про літературу й мистецтво

Тема 4. Газетно-журнальні видання про літературу та мистецтво. До історії «визрівання» українського погляду на специфіку національного літературно-мистецького життя: «Всесвіт», «Вітчизна», «Дніпро», «Березіль», «Дзвін». Феномен «Кур'єра Кривбасу» в літературній журналістиці України. «Сучасність» і «Критика»: літературний і культурологічний погляд української діаспори. «Четвер», «І», «Шо» як молодіжні літературно-мистецькі та культурологічні видання. «Слово і час» як приклад науково-теоретичного видання про літературу. Одіозна газета Спілки письменників «Літературна Україна». Проблемно-тематичний спектр журналу «Українська культура». Журнали «Кіно-театр» і «Український театр» як фахові мистецтвознавчі видання.

Тема 5. Голоси та погляди на літературно-мистецьке життя в Україні та закордоном. Галина Бабій як авторка та ведуча програм «Тільки пісня» (Перший канал УР), «Українські династії» («Промінь»). Олексій Коган як автор і ведучий програми «Година меломана» («Промінь»). Павло Вольвач як автор і ведучий програм «Кружляння слів» і «Культ-майдан» (радіоканал «Культура»). Олена Гусейнова як авторка та ведуча літературно-мистецьких програм радіоканалу «Культура». Євгеній Стасіневич і літературний телепроект «UA: Суспільне» «Букоголіки». «Енеїда» як приклад розважального літературно-мистецького телепродукту.

Тема 6. Література та мистецтво онлайн. Авдіоподкасти Івanni Шкромиди як найпопулярніший український онлайн-продукт про літературу. Онлайн-радіо «Аристократи»: чи далеко воно від українського літературно-мистецького життя та народу? Літературно-мистецькі проекти онлайн-радіо «Сковорода». Про все чи нічого: літературно-мистецькі українські інтернетівські видання. Російські онлайн-видання про культуру та літературу: в чому причина любови та відданости українських журналістів/ок і аудиторії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		п	лаб	сам.роб.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Література та мистецтво в суспільно-політичному вимірі					
Тема 1. До проблеми зв'язків (взаємозв'язків) літературно-мистецької царини та політики.	14	2	4		8
Тема 2. Масова культура в мас-медійному вимірі	14	2	4		8
Тема 3. Чи чутні та почуті голоси митців і мисткинь?	14	2	4		8
Разом за розділом 1	42	6	12		24

Розділ 2. Стратегія та тактики якісної масової комунікації про літературу й мистецтво					
Тема 4. Газетно-журнальні видання про літературу та мистецтво.	20	2	6		12
Тема 5. Голоси та погляди на літературно-мистецьке життя в Україні та закордоном.	14	2	4		8
Тема 6. Література та мистецтво онлайн.	14	2	4		8
Разом за розділом 2	48	6	14		28
Усього годин	90	12	26		52

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	До проблеми зв'язків (взаємозв'язків) літературно-мистецької царини та політики	2
2	Масова культура в мас-медійному вимірі	2
3	Чи чутні та почуті голоси митців і мисткинь?	2
4	Газетно-журнальні видання про літературу та мистецтво	2
5	Голоси та погляди на літературно-мистецьке життя в Україні та закордоном	2
6	Література та мистецтво онлайн	2
Разом		12

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	До проблеми зв'язків (взаємозв'язків) літературно-мистецької царини та політики	4
2	Масова культура в мас-медійному вимірі	4
3	Чи чутні та почуті голоси митців і мисткинь?	4
4	Газетно-журнальні видання про літературу та мистецтво	6
5	Голоси та погляди на літературно-мистецьке життя в Україні та закордоном	4
6	Література та мистецтво онлайн	4
Разом		26

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	До проблеми зв'язків (взаємозв'язків) літературно-мистецької царини та політики	8
2	Масова культура в мас-медійному вимірі	8
3	Чи чутні та почуті голоси митців і мисткинь?	8
4	Газетно-журнальні видання про літературу та мистецтво	12
5	Голоси та погляди на літературно-мистецьке життя в Україні та закордоном	8
6	Література та мистецтво онлайн	8
Разом		52

Індивідуальне практичне завдання

Підготувати та подати власний текст радіо-, телевізійної програми, газетного матеріалу на актуальну тему літературно-мистецької проблематики, створений на основі самостійної журналістської роботи з джерелами інформації, представниками/ представницями експертного середовища в галузі літератури, мистецтва, культурології, мистецтвознавства, літературознавства.

8. Види контролю і система накопичення балів

	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1.	Усна індивідуальна відповідь	13	2	26
2.	Виконання завдання самостійної роботи. Презентація завдання. Терміни виконання – у межах підготовки до лабораторних	13	1	13
3.	Самостійне проходження тесту за матеріалом <i>Розділу 1</i> у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ (за умови виконання тесту не менше ніж на 85%. Кількість спроб не враховується. Час не обмежено).	1	11	11
4.	Самостійне проходження тесту за матеріалом <i>Розділу 2</i> у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ (за умови виконання тесту не менше ніж на 85%. Кількість спроб не враховується. Час не обмежено).	1	10	10
5.	Індивідуальне практичне завдання	1	20	20
6.	Підсумковий контроль (залік) – контрольне тестування за вивченим матеріалом курсу (письмова форма)	1	20	20
Усього		30		100

Критерії оцінювання.

1. **Усна індивідуальна відповідь.** Цей вид контролю передбачає виступ студента/ки на практичному занятті, суттєве доповнення до виступів колег. Максимальну кількість балів (1 бал) студент/ка отримує за обізнаність у темі, демонстрацію практичних навичок, наведення влучних прикладів, продуктивне виконання вправ. Виступ має бути змістовним, логічним і досконалим із мовностилістичного боку.

Бали не виставляються за відповідь, що містить неправильне висвітлення питання, помилкову аргументацію, практичні приклади відсутні, мовлення рясніє помилками.

2. **Самостійна робота (творче завдання).** Цей вид контролю передбачає виконання студентом/кою творчого завдання до кожного практичного заняття (аналіз журналістських матеріалів з тематики курсу, реферування наукових статей із проблематики дисципліни, інтерпретація особливостей стилю викладу інформації журналістів тощо). Максимальна кількість балів (1 бал) виставляється за активну роботу над завданням.

Бал не виставляється в разі невиконання творчого завдання.

3. **Самостійне проходження тесту за матеріалами Розділів.** Цей вид контролю передбачає тестування у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ. Кількість спроб не враховується. Час не обмежено.

11-10 балів виставляється за умови виконання тесту не менше ніж на 85%.

8 балів виставляється за умови виконання тесту не менше ніж на 70%.

6 балів виставляється за умови виконання тесту не менше ніж на 60%.

4 бали виставляється за умови виконання тесту не менше ніж на 50%.

2 бал виставляється за умови виконання тесту не менше ніж на 35%.

Бали не виставляються за умови виконання тесту менше ніж на 35%.

4. **Індивідуальне практичне завдання** являє собою презентацію, що оцінюється таким чином:

20 балів виставляється за відмінне виконання завдання, оригінальність ідеї, творчий підхід, якісний текст, логічний виступ без мовних огріхів. У презентацію входить успішний захист індивідуального завдання.

15 балів виставляється за виконане завдання, але з певними зауваженнями щодо якості тексту, оригінальність ідеї, підготовлений виступ, у якому трапляються мовні огріхи. Під час захисту допускаються неточності.

10 балів виставляється за неповне виконання завдання, шаблонний підхід, неоригінальність ідеї, неякісне її втілення. У тексті наявні хиби, в мовленні трапляються помилки.

5 балів виставляється за часткове виконання завдання, ідея не вирізняється оригінальністю, в мовленні багато помилок, виступ відсутній. Завдання не захищене.

Бали не виставляються у разі повної відсутності індивідуального творчого завдання.

5. **Контрольне тестування** за вивченням матеріалу дисципліни проводиться по завершенню курсу на вибір викладача: в письмовому або електронному вигляді. 1 бал відповідає 1 правильній відповіді на питання тесту.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна

1. Кириллова Н. Б. Медиакультура: от модерна к постмодерну. Москва: Академический Проект, 2006. 448 с.
2. Культурологія : теорія та історія культури: навч. посіб. / за ред. І. І. Тюрменко. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 370 с.
3. Нагорна Л. П. Соціокультурна ідентичність: пастки ціннісних розмежувань. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. 272 с.
4. Шумило Н. М. Під знаком національної самобутності: Українська художня проза і літературна критика кінця ХІХ - поч. ХХ ст. Київ: Задруга, 2003. 353 с.

Додаткова

1. Костина А. В. Массовая культура как феномен постиндустриального общества. Москва: КомКнига, 2006. 352 с.
2. Лотман Ю. М. О динамике культуры / Ю. М. Лотман. Чему учатся люди: статьи и заметки. Москва: Центр книги ВГБИЛ им. М. И. Рудомино, 2010. С. 343-366.
3. Лотман Ю. М. О природе искусства / Ю. М. Лотман. Чему учатся люди : статьи и заметки. Москва: Центр книги ВГБИЛ им. М. И. Рудомино, 2010. С. 114-121.
4. Філоненко С. «Їсти вареник, запивати кока-колою». Українська масова література і глобалізація. *Українська мова і література в школі*. 2010. № 1. С. 69-71.
5. Філоненко С. Масова література: влада жанрів і жанрових канонів. *Слово і час*. 2010. № 8. С. 81-93.
6. Філоненко С. О. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2011. 432 с.

Інформаційні ресурси

1. «ЛітАкцент – світ сучасної літератури». URL: <http://litakcent.com/>
2. Відеолекторій «Wisecow» з питань літератури та мистецтва. URL: <https://wisecow.com.ua/100-rok%D1%96v-ukra%D1%97nsko%D1%97-l%D1%96teraturi-za-100-xvilin/>
3. Інтернет-портал про культуру та мистецтво «Культпростір». URL: <http://cultprostir.ua/uk>
4. Свідзинський А. В. Синергетична концепція культури. Луцьк, 2008. URL: [http://shron.chtyvo.org.ua/Svidzynskiy Anatolii/Synergetychna kontseptsia kultury.pdf](http://shron.chtyvo.org.ua/Svidzynskiy%20Anatolii/Synergetychna%20kontseptzia%20kultury.pdf)

Погоджено

навчальної відділ

« 27 » січня 2020 р